

Vetenskapligt skrivande

- Konst/design och vetenskap
- Disposition och struktur
- Stil
- Abstrakt/sammandrag/mognadsprov
- Språk

Examensarbeten vid ARTS – några praktiska saker

Kandidatarbete + magisterarbeten > [AaltoDoc](#)

Inlämning via [eAGE](#)

Innan dess: ofta inlämning via [Turnitin](#) (på MyCourses)

[Skrivklinik](#) – alltid en möjlighet

Mognadsprovet – ett [sammandrag](#) om du inte skriver på svenska

Krav: utmärkt förmåga

Nyttiga länkar

<http://www.studeraihelsingfors.fi/sprakalliansen-tips-om-vetenskapligt-skrivande/>

[Frasbank m.m. \(KTH\)](#)

[Skrivguiden](#)

Bok om magisterarbeten på Aalto ARTS:

Thesis design: research meets practice in art and design master's theses <https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/26224>

Vad är vetenskaplig text?

- Vad gör en text vetenskaplig?
- Har ni läst vetenskaplig text?
- Vad är svårast med att skriva vetenskapligt?
- Vilka förväntningar har ni inför skrivandet?

Analys av skrivuppgiften

A”

vad? för vem? varför?

GENOMSKINLIG
öppenhet
FAKTABASERAD
VERSK DLIG
koncis
validitet
SAKLIG
reliabilitet
VALIDITET
överskådlig
kumulativ
ÖPPENHET
FAKTABASERAD
OBJEKTIV
LOGISK
UPPREPNINGSBAR
GENOMSKINLIG
reliabilitet
upprephingsbar
RELIABILITET
GENOMSKINLIG
OBJEKTIV
ENTYDIG
KUMULATIV
UPPREPNINGSBAR

Examensarbetets innehåll.

En bra vetenskaplig text:

- fokuserar på ett huvudproblem, en huvudfråga
- visar tydlig självständighet, professionellt engagemang
- refererar inte bara till kunskap utan använder den
- motiverar alla val
- demonstrerar (omfattande) kunskaper
- analyserar, tolkar, argumenterar, diskuterar, reflekterar, utvärderar
- använder relevanta och precisa begrepp och modeller
- använder aktuell och relevant litteratur
- följer sedvanlig dokumentationsetik

**GÄLLER
DETTA
ÄVEN
INOM
KONST
OCH
DESIGN?**

Tidskrifter och nätverk för konstnärlig forskning

- [Journal for Artistic Research \(JAR\)](#)
- [Nordic Journal of Art and Research](#)
- [VIS, Nordic Journal for artistic research](#)
- [Society for Artistic Research](#)

Mer om konstnärlig forskning:

Konstfack: <https://www.konstfack.se/Forskning/>

Stockholms konstnärliga högskola: <http://www.uniarts.se/forskning>

Högskolan för design och konsthantverk: <http://www.hdk.gu.se/sv/forskning>

Aalto, ARTS: <https://www.aalto.fi/fi/tutkimus-ja-taide>

Den vetenskapliga textens delar

Inledande del

- Titelsida
- Sammandrag (abstrakt)
- Innehållsförteckning
- (Symbol- och förkortningsförteckning)

Huvuddel

- Inledning
- Resultat
- Slutsatser

Avslutande del

- Källförteckning
- (Bilagor)

Disposition enligt IMRAD

IMRAD

I: Inledning (Introduction)

M: Metod (Method)

R: Resultat (Results)

A Analys (Analysis)

D: Diskussion (Discussion)

Rubriker bör:

- vara precisa och täckande
- hjälpa läsaren att slå upp och hitta i texten
- signalera på vilken nivå avsnittet är

Några rubriker på Libris uppsök

Street art : Konst eller kriminalitet i bild- och slöjdundervisning

Offentlig konst och offentlig makt

Andlig konst

” Jag tänkte, Herregud, nu måste jag bli nånting inom konst.”- En kvalitativ studie om faktorer som har betydelse för elevers val att gå det estetiska programmet med inriktning bild och formgivning

<http://uppsok.libris.kb.se/sru/uppsok?query=language+all+%22swe%22+and+title+all+%22konst%22+and+type+any+%22Y+H1+H2+H3%22&startRecord=1&recordSchema=dc&operation=searchRetrieve&stylesheet=databases%2Fuppsok%2Fhitlist.xsl&maximumRecords=25>

Mer om disposition

- Gör texten balanserad, logisk och sammanhängande

Kapitel > delkapitel
(Delkapitel > avsnitt)
Avsnitt > stycken

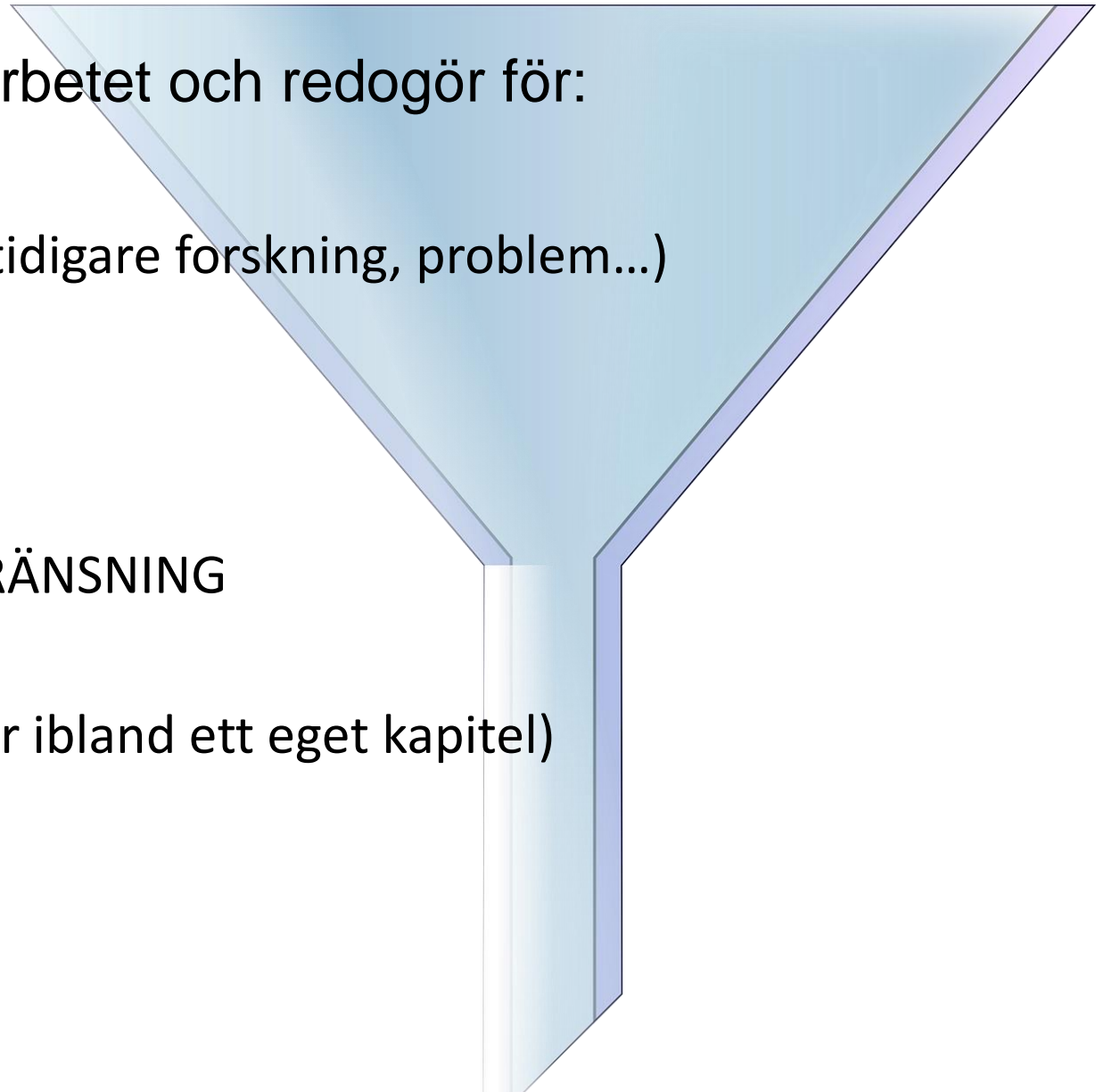
- Använd högst tre rubrikförsedda nivåer: 3.2.2 (ofta räcker två)
- Undvik för korta kapitel, delkapitel och stycken

Inledningen

Inledningen sätter in läsaren i arbetet och redogör för:

1. BAKGRUND (ämnesområdet, tidigare forskning, problem...)
2. SYFTE
3. PROBLEMSTÄLLNING och AVGRÄNSNING
4. METODER och MATERIAL (utgör ibland ett eget kapitel)
5. (Textens UPPLÄGG)

Inledning enligt CARS-modellen

(Creating a research space)

**Formulera 3 meningar
om ditt eget arbete
enligt CARS!**

1. Etablera fältet
*Ämnet är **viktigt**/intressant/aktuellt eftersom...
Det är känt/bevisat/en **vanlig** uppfattning att...
En **studie** av x visar att...*
2. Etablera forskningsluckan
*Men...(skäl att **ifrågasätta**)
Men... (**luckor**)
Alltså... (skäl att **fortsätta**)*
3. Lägg beslag på luckan
*I **det här arbetet** är syftet att...*

Ett äkta problem är:

en kunskapslucka

något som fältet inte är helt klart med

en observation som inte har fått sin förklaring

något som inte analyserats (på just detta sätt/utifrån just detta perspektiv)

något som inte stämmer

något som fortfarande kan diskuteras

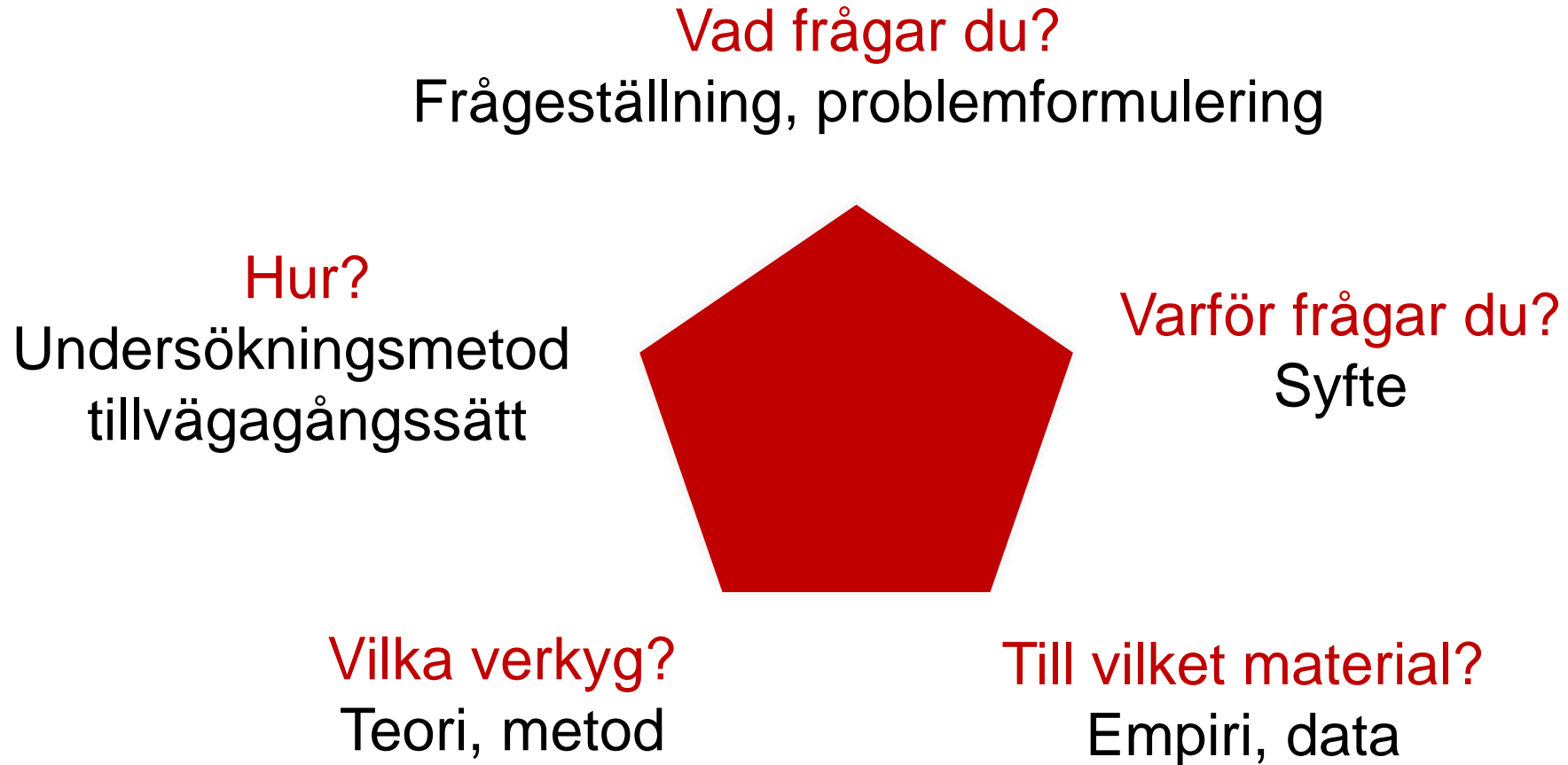
något som inte stämmer med gängse uppfattning

något som ska (om)värderas, ändras

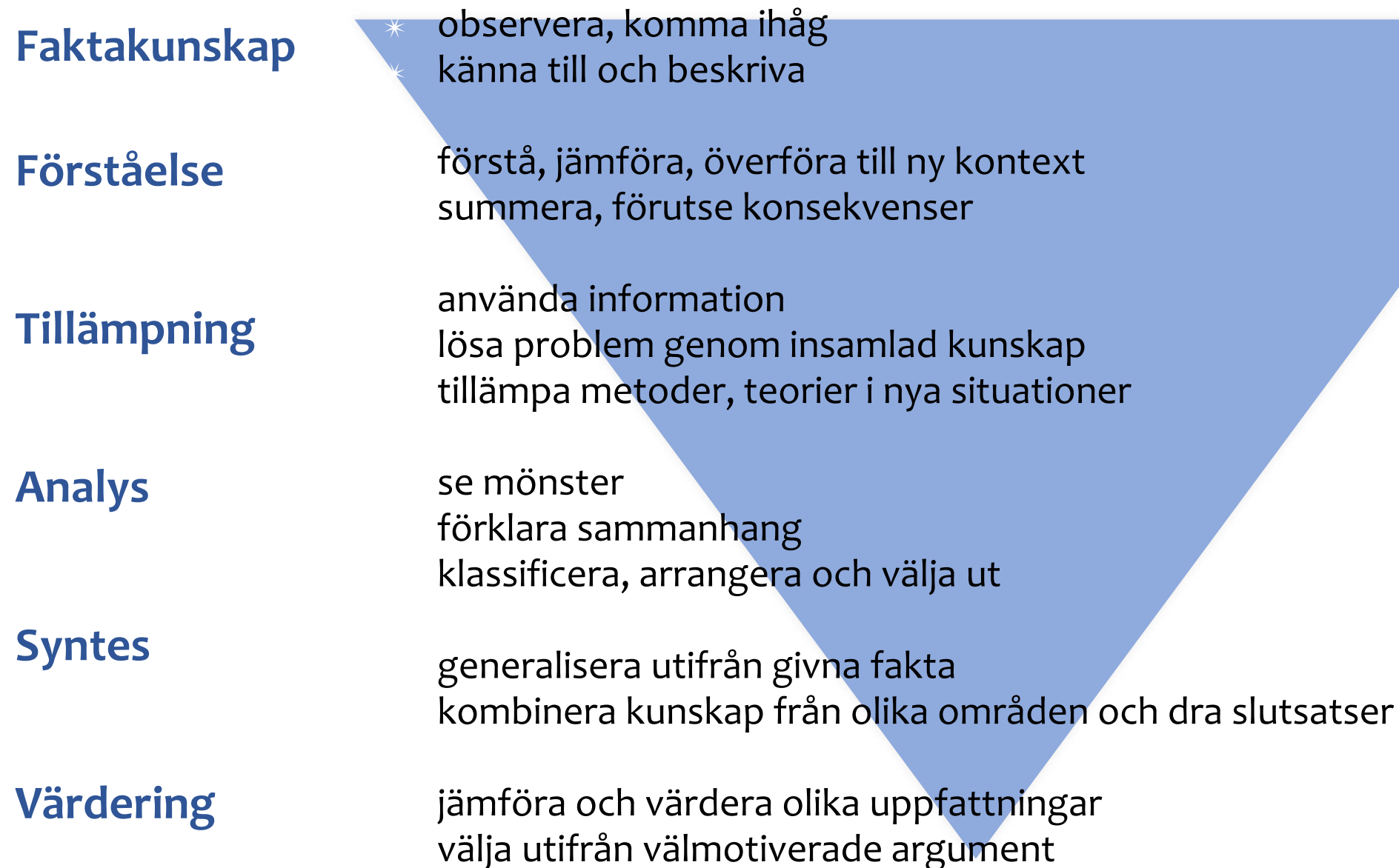

Uppsatsens pentagon

enligt Rienecker & Stray-Jørgensen

Blooms taxonomi

Resultatdelen

- presenteras eventuellt i flera kapitel eller indelas i delkapitel med beskrivande/informativa rubriker
- åskådliggörs med figurer (bilder)
- kan i vissa fall innehålla analyserande/tolkande avsnitt (vanligen i slutsatser)

OBS! Fundera noga på i vilken ordning informationen presenteras och enligt vilken logik (tematisk, kronologisk, kontrastiv...)

Avslutningen

- Utgör arbetets sista kapitel
- Rubriceras enligt innehåll och tradition. Vanliga varianter är:
 - * Slutsatser
 - * Analys
 - * Sammanfattning
 - * Avslutning
 - * Sammanfattande diskussion
 - * Diskussion (och rekommendationer)

Kolla! Uppfylls syftet/besvaras frågorna du ställt i inledningen?

Bild: <https://www.flickr.com/photos/chiemseehotel/8578856499>, Golf Resort Achenal Team. Licence CC BY 2.0

Strukturering av ett kapitel: inledning, avhandling, avslutning

Metatext i början av varje kapitel:

- förklarar kapitlets funktion i förhållande till texten som helhet
- redogör för syfte och det centrala budskapet
- (berättar hur kapitlet är uppbyggt)

Metatext i slutet av varje kapitel:

- sammanfattar/summerar det viktigaste och referera eventuellt framåt i texten

”Detta kapitel granskar X och fokuserar främst på vilka nya metoder för mätning av Först introduceras ...”

Kolla med din handledare vilka normer som finns i ditt ämne!

Metatext guidar läsaren

Viktigt är att
Här bör noteras att

Gumman gick ut

och
samtidigt som
men
eftersom
trots att
medan
varför

Gubben var inne

Vilket bör jämföras med...
Slutsatsen är således...

Några exempel på metatext

I detta kapitel behandlas...

I detta avsnitt jämförs de metoder som utvecklats inom...

Ett annat viktigt begrepp är...

Argumentationen bygger till stor del på...

För det första... För det andra....

I motsats till x fungerar y...

... vilket behandlas mer ingående i avsnitt 5.3.

En jämförelse av dessa tillvägagångssätt är nödvändig för att...

Sammanfattningsvis kan konstateras att resultaten i hög grad...

Använd Frasbanken!

<https://www.kth.se/ece/avdelningen-for-larande/sprak-och-kommunikation/verksamhet/cas/tips-och-rad-om-skrivande-och-muntliga-presentationer-1.350143>

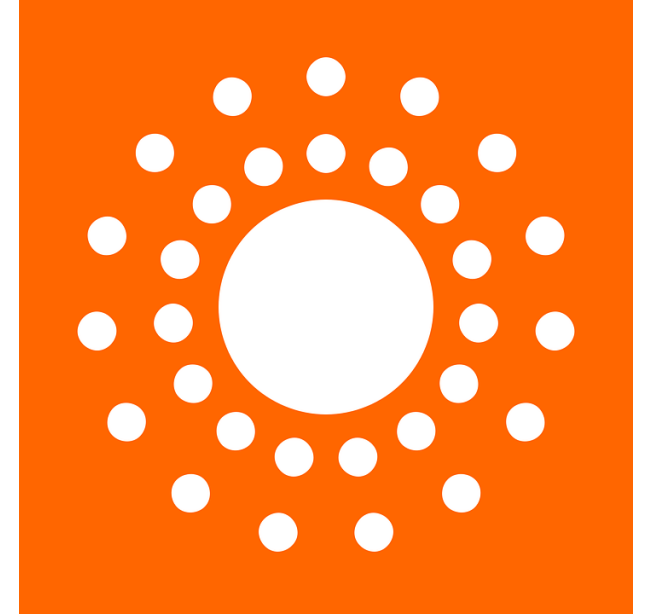
Strukturering av ett stycke

Ett stycke – en huvudtanke!

Kärnmening

**Stödjande meningar – konkretiserar,
exemplifierar, specificerar, argumenterar,
beskriver...**

**Konkluderande
mening**

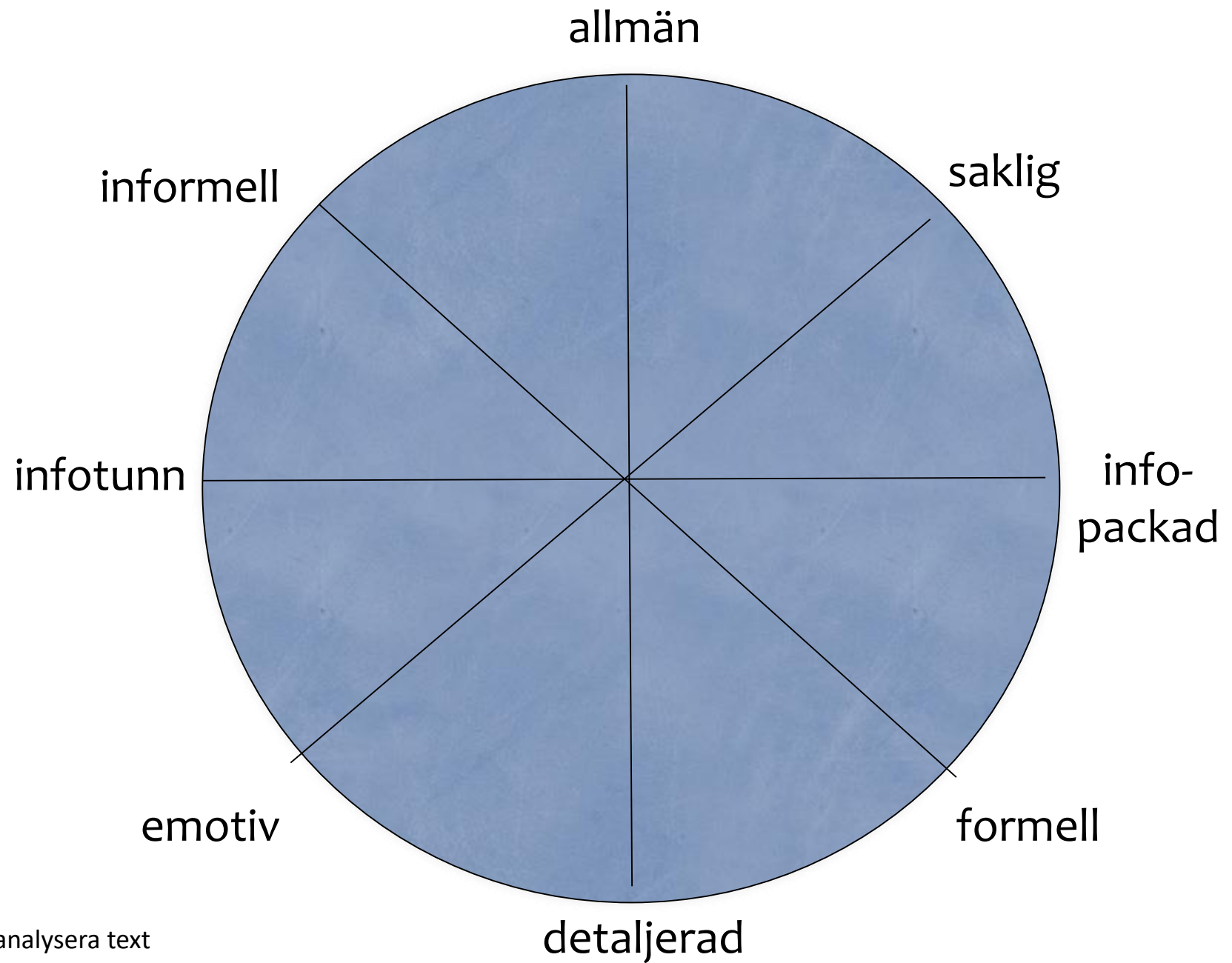

Exempel på stycke (exempel från KTH)

Beställarens och projektörens kunskaper är också betydelsefulla ur förebyggande synpunkt. Viktigt är inte bara valet av material, utan även hur materialet används i byggnaden samt hur det skyddas mot oönskad påverkan från exempelvis fukt, strålning och värme. Olika material ställer mycket olika krav på omgivande konstruktionsdelar. Den som projekterar en byggnad måste känna till och förstå de påverkningar som kan förekomma, såväl inomhus som utomhus, liksom vilka effekter de kan få på konstruktionen.

Stil

Bildspråk/populärspråk

“Det är i sig inget nytt fenomen att utvecklingen i samhället skenar iväg och lagstiftningen kommer lunkande efter.”

“Reklammanuskriptörerna måste vara beredda att gräva djupare i sina trickpåsar för att kunna påverka och övertyga.”

“Den här undersökningen eftersträvar en systematisk kartläggning av finska partier. En kartläggning som visar hur ofta partiledarna egentligen bär det politiska ansvaret då det börjar smälla i knutarna.”

Emotivt språk

“Det är oacceptabelt att vi lever i en värld där många människor anser det vara normalt att utnyttja barn sexuellt. Barn har rätt till en normal utveckling, rätt till lek och fritid, rätt till utbildning och många andra mänskliga rättigheter. Barn har helt enkelt rätt att vara barn. Kommersiellt sexuellt utnyttjande berövar dem deras barndom. Hur är det möjligt att stater kan se mellan fingrarna på dylika brott?”

Frågan om "jag"

Var närvarande som **expert**, inte som privatperson, t.ex.

- Vid **val** av ämne, material, källor, teorier metoder...
- Vid tolkning, slutsatser, värderingar, perspektiv, handlingsförslag
- Vid beskrivning av egna erfarenheter (om de är ämnesmässigt motiverade)

JAG: använder, föreslår, drar slutsatsen att, argumenterar för, hävdar...

Stil: en fråga om avvägning

Litterärt språk?

- Kan göra texten trevlig att läsa, men balansgången är svår
- Precision går före estetik

Populärt språk?

- Svårt att bibehålla den akademiska trovärdigheten
- Bra att akademiker vill skriva populärt, men det hellre i andra genrer

Sammandraget (abstraktet)

Sammandraget är en separat, självständig del av examensarbetet som kort presenterar arbetets alla delar. Placeras vanligen direkt efter titelbladet.

- Använd om möjligt svensk botten
- Längd: aldrig över en sida (varierar mellan ämnen, ofta **250–400** ord – för mognadsprov minst 350)
- Bibliografiska uppgifter
- Nyckelord

Språkhjälpen om sammandraget:

<http://www.språkhjälpen.fi/skriva/sammandrag>

Sammandraget

Två funktioner:

- för informationslagring i databaser: informerar om kärninnehållet i arbetet
 - för läsaren: ger snabbt en helhetsbild av arbetet: Är det värt att läsa vidare?
-
- Formulera dig så att läsaren får en korrekt **helhetsbild** av arbetet.
 - Formulera dig **noggrant** – sammandraget är ofta den del av ett arbete som får flest läsare.
 - Skriv sammandraget när rapporten i övrigt är **färdig**

Sammandraget

Disposition:

- 1) Ev. bakgrund, sammanhang. **Mycket kort och inte för allmänt!**
- 2) Ämne, problem, syfte, (avgränsning) **Kan också placeras först.**
- 3) Genomförande: teori, metod, material
- 4) Resultat
- 5) Slutsatser

OBS! Inga mellanrubriker

Sammandraget

- Uttryck dig med ord, inte figurer eller tabeller.
- **Hänvisa inte till delar av kandidatarbetet** och inte till t.ex. tabeller, figurer eller bilagor.
- Ta inte med fakta eller uppgifter som inte behandlas i själva arbetet.
- Undvik förkortningar som inte förklarats.
- Betona fakta, de centrala tankegångarna och slutsatserna.
- Tillämpa samma vetenskapliga stilnivå som i akademisk text.
- Var noggrann med ordval och formuleringar.
- Reservera tillräckligt med tid.

Skrivprocess = tankeprocess

En **tanke** som inte formuleras i **ord** försvinner lätt! (Vygotskij)

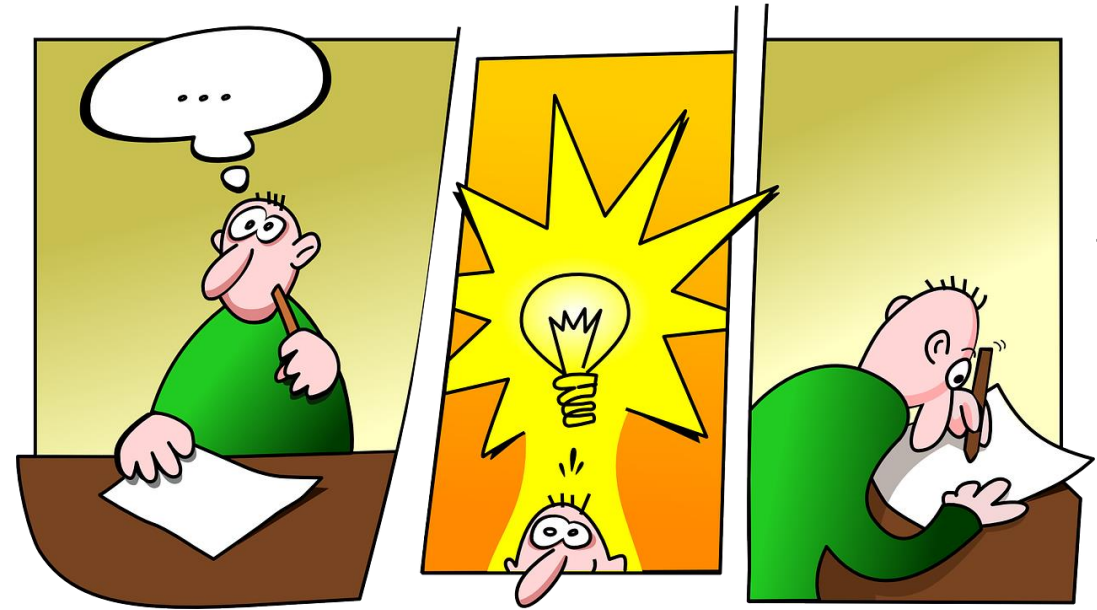

Bild: Pixabay CC0 Public Domain

~~Vänta på inspiration?~~

~~Tänka först och skriva sedan?~~

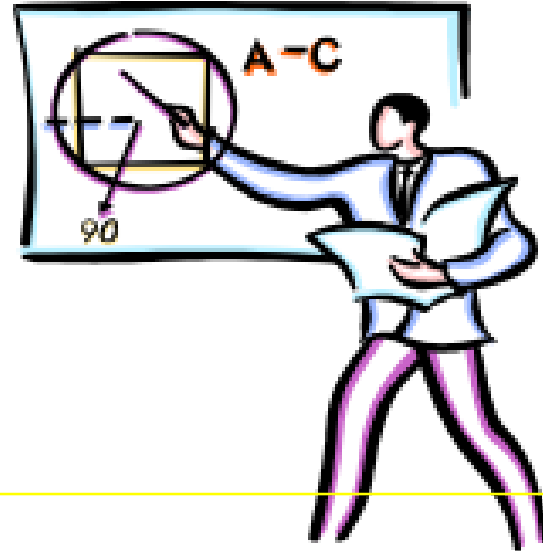
Skrivandets två funktioner:

1. Att utveckla tänkandet:
information > kunskap

Under skrivprocessen

2. Att förmedla kunskap:
rapportera och förklara
vetenskapliga resultat och
slutsatser

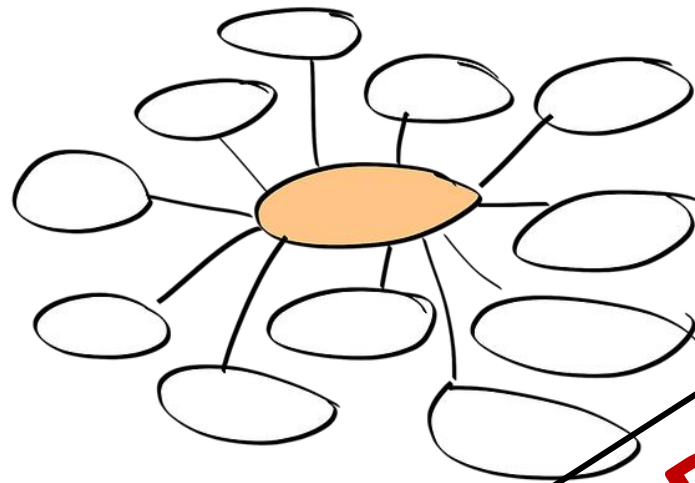

Den enda funktionen som får
synas i det slutliga arbetet

Tips för skrivandet

- Skriv i varje skede av arbetet
- Anteckna källor direkt – alla uppgifter, även sidorna
- Gör upp förslag till disposition – ändra efterhand
- Skriv preliminära versioner av olika avsnitt

- Glöm inte textens funktion + läsaren!

ATT SKRIVA TAR TID!

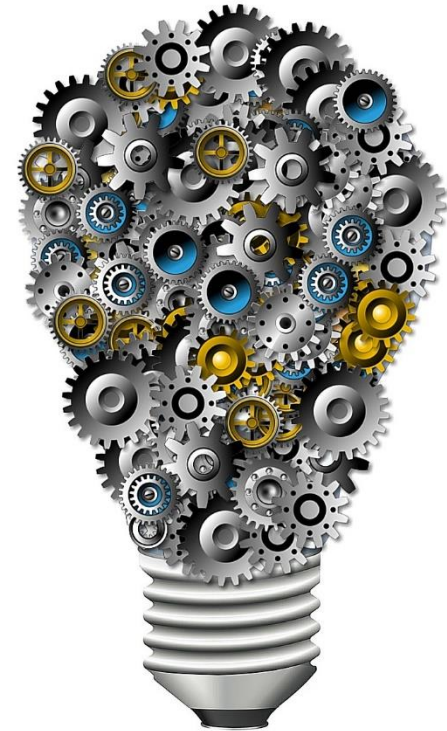
”I hate writing”

”I love having written”

Dorothy Parker (?)

Aktuella hemuppgifter

- 1) **Kommentera varandras** artiststatements/ansökningar/pressmeddelanden.
Deadline: 24.1
- 2) **Pitch**. Nästa gång: Emil, Jean, Catarina, Tintin
- 3) **Analys av ett examensarbete** – anvisningar finns på MyCourses. (Använd t.ex. [Libris Uppsök](#) eller Aalto-text.) Deadline: 7.2

Onödig engelska? Vad använder du?

Exempel från Språkrådets lista (<http://www.sprakradet.se/1952>)

- Art director: reklamformgivare el. (chef)formgivare
- audition: provsjungning, provspelning
- deadline: sista inlämningsdag, manusstopp, stoppdatum
- dressingroom: storgarderob, klädrum, provrum
- help desk: hjälpcentral, kundtjänst, x-rådgivning, y-hjälp
- lay out: grafisk utformning
- mainstream: traditionell, konventionell
- onlineshopping: näthandel
- refill-: påfyllnings-
- take away: hämtmat

Några exempel från texter

- brand, branding, story/stories, word-of-mouth, events

Företagen har olika sätt att förhålla sig till design.

- market driven design
- performance driven design
- high design
- provocation driven design

”Market driven design” är den vanligaste och den rör konsumentprodukter. Exempel på företag är t.ex. Samsung, Nokia och Sony. Dessa produkter marknadsförs inte genom designerns signatur, utan det är företaget som står bakom. Dessa produkter designas till en viss målgrupp och bygger på konsumentresearch. ”Performance driven design” går ut på att signalera prestanda. Produkterna har ofta en ”form follows function”- approach. Exempel på varumärke med denna designagenda är Braun. [...]

Några exempel från texter

- backpackers, backpacking
- research, Green Burial Movement
- release-partyn, det nedre premium segmentet
- ”Exempel som de ger på estetik är Peter Marinos design av Ermenegildo Zegna´s ”flagship store” i New York”

Engelskt inflytande: termer

- **eng.** *document type declaration*

fel: *dokument typ deklARATION*
rätt: *dokumenttypsdeklARATION*

- *trainee* (lärling, aspirant, elev)
- *airbag* (krockkudde)
- **Pluralböjning:** *designers*

Skrivregler: särskrivning

en ljus hårig flicka

grön sak

rök fritt

5 års kalas

Ordföljd – influens från engelskan

”Seriöst, hur har man tänkt sig programmera detta”

> Hur har man på allvar tänkt sig...

”However, we are not....

> Vi är emellertid inte...

Engelskt inflytande: ord och fraser

komplementerad

sv. kompletterad

organisationella

sv. organisatoriska

farliga konditioner

sv. farliga omständigheter

graduellt diminuera

sv. gradvis minska

Hur säga bättre?

”situationen av de fattigaste”

”den begränsade längden av detta projekt”

Svenska och finska: skillnader i användningen av genitiv

Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu = Högskolan för konst,
design och arkitektur

Subjektiv genitiv: tågets ankomst (=tåget ankommer)

Objektiv genitiv: bokens författande (någon författar boken)

Sannfinländarnas stöd (Vem stöder vem?)

Svenska och finska: skillnader i användningen av genitiv

Ersätt finskans genitiv med t.ex.

- sammansättningar: puhelinten valmistus
 - > telefontillverkningen
- prepositioner: puhelinten valmistus >
 - > tillverkningen av telefoner
- adjektiv: Euroopan unioni
 - > Europeiska unionen
- bisatser, t.ex. hur..., att...
- genitiv där det går

Finskans genitiv och *-minen*

”Tuotannon ohjaaminen tehtaalla on aiheuttanut ongelmia”

- > Styrningen av produktionen vid fabriken har medfört problem
- > Produktionsstyrningen vid fabriken....
- > Det har visat sig problematiskt att styra produktionen....

Finskans participkonstruktioner på svenska

-va, -vä *Sivusuunnasta tuleva auto* (en från sidan kommande bil)

> en bil som närmar sig från sidan

- -ma, -mä *Yrityksemme suunnittelema tuote* (en av vårt företag planerad produkt)

> en produkt som planerats av vårt företag

Också engelskan påverkar

- He stood there thinking about nothing (Han stod där tänkande på ingenting)

> Han stod där och tänkte på just ingenting

Skrivregler – kommatering

1. Avrättas, ej benådad.
2. Avrättas ej, benådad.

Komma används för att texten ska bli lättare att läsa, d.v.s. vid:

- inskott: **I andra länder, t.ex i Norge och England, har...**
- ickenödvändiga relativa bisatser

Jämför: De studerande, som är sjuka, har gått hem
De studerande som är sjuka har gått hem

Om utländskt inflytande på svenskan (Columbus ca 1678)

”Wij Swenske göre så myckin reflexion på andre, at wij glömma gee ackt på oss sjelfwe. Wij wele alt hielpa Latinerne ok Fransoserne ännu til at op-fijla dedärs Linguam Latinam, ok dehärs bon Francois, så at vårt eget rostas.”

”somlige äre så granlagade i örat, at om de få höra ett främmande ool i Swenst taal, så slå de Alarm ginast. Samtåcke om de få si ett Latinskt eller Fransyst oohl i en Svensk sckrift, är däd strax en för-argelse klippa, kalla däd glimmande talkklimp i en Bloo-korf, [...] ok huad Oqwädningens ord meer, de påbörda den stackars främligen”

Källa: Haapamäki, Saara: Studier i svensk grammatikhistoria